מִצְוָה אָסוּר כָּל שִׁבְעַת יָמִים. וּבִשְׁמִינִי עֲצֶרֶת, מֻתָּר. [ב]וּבְחוּצָה לָאָרֶץ, שֶׁעוֹשִׂים שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת, אָסוּר (ד) אַף (ג) [ב] בַּשְּׁמִינִי, וּמֻתָּר בַּתְּשִׁיעִי, (ה) [ג]וַאֲפִלּוּ חָל לִהְיוֹת בְּאֶחָד בְּשַׁבָּת. [*] (ו) [ד]וְיֵשׁ אוֹסְרִים בְּחָל לִהְיוֹת בְּאֶחָד בְּשַׁבָּת: ב [*] [ה]הִפְרִישׁ שִׁבְעָה אֶתְרוֹגִים לְשִׁבְעָה יָמִים, כָּל אֶחָד יוֹצֵא בּוֹ וְאוֹכְלוֹ (ז) לְמָחָר, אֲבָל בְּיוֹמוֹ אָסוּר, שֶׁהֲקָצָה לְכָל אוֹתוֹ הַיּוֹם:

ב שָׁם (מו:) וּכְאַבַּיֵּי. ג טוּר בְּשֵׁם אָבִיו הָרֹא״ש (פ״ד סי׳ ה). ד שָׁם בְּשֵׁם רַבֵּנוּ פֶּרֶץ. ה שָׁם וּכְרַב אַסִּי (שם) הַסְכָּמַת הַפּוֹסְקִים.

תרסו דִּינֵי סֻכָּה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א [א]אַף עַל פִּי שֶׁגָּמַר מִלֶּאֱכֹל בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁחֲרִית, (א) לֹא יִסְתֹּר סֻכָּתוֹ, אֲבָל מוֹצִיא הוּא אֶת הַכֵּלִים מִמֶּנָּה (ב) מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה, וּמְתַקֵּן אֶת הַבַּיִת לִכְבוֹד יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן. (ג) [ב]וְאִם אֵין לוֹ [מָקוֹם] לְפַנּוֹת כֵּלָיו וְרוֹצֶה לֶאֱכֹל בָּהּ בַּשְּׁמִינִי, צָרִיךְ לִפְחֹת בָּהּ מְקוֹם (ד) אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, לַעֲשׂוֹת הֶכֵּר שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בָּהּ שֶׁלֹּא לְשֵׁם מִצְוַת סֻכָּה, שֶׁלֹּא יְהֵא נִרְאֶה (ה) כְּמוֹסִיף. הַגָּה: וְאִם רוֹצֶה לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה אַחַר הֶחָג אֵין צָרִיךְ לִפְחֹת בָּהּ, דְּלֹא נִרְאֶה כְּמוֹסִיף (ו) רַק בְּיוֹם שְׁמִינִי ((מנהגים) [מגיד משנה] (פ״ו הי״א)). וְאִם הֶצְרַךְ לִסְעֹד (ז) בִּשְׁאָר הַיּוֹם, צָרִיךְ לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה שֶׁמִּצְוָתָהּ כָּל שִׁבְעָה. [ג]וּבְחוּצָה לָאָרֶץ שֶׁצָּרִיךְ לֵישֵׁב בָּהּ בַּשְּׁמִינִי, (ח) גָּמַר מִלֶּאֱכֹל בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי (ט) מוֹרִיד כֵּלָיו וּמְפַנֶּה אוֹתָם מִמֶּנָּה. וְאִם אֵין לוֹ מָקוֹם לְהוֹרִיד אֶת כֵּלָיו וְרוֹצֶה לֶאֱכֹל בָּהּ בַּתְּשִׁיעִי, אֵינוֹ יָכוֹל לִפְחֹת בָּהּ מִפְּנֵי שֶׁהוּא יוֹם טוֹב, וּמַה יַּעֲשֶׂה לְהֶכֵּרָא, [ד]אִם הָיְתָה קְטַנָּה (י) שֶׁאָסוּר לְהַנִּיחַ בָּהּ הַנֵּר בִּשְׁאָר הַיָּמִים, (יא) יַנִּיחֶנּוּ בָּהּ, וְאִם הִיא גְּדוֹלָה שֶׁמֻּתָּר לְהַנִּיחַ בָּהּ הַנֵּר, [ה]מַכְנִיס בָּהּ קְדֵרוֹת וּקְעָרוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם, כְּדֵי (יב) לְהַכִּיר שֶׁהִיא פְּסוּלָה וְשֶׁכְּבָר נִגְמְרָה מִצְוָתָהּ:

א מִשְׁנָה סֻכָּה מ״ח (ע״א). ב שָׁם בַּגְּמָרָא וּכְרַבִּי חִיָּא בַּר אַבָּא. ג מַסְקָנַת הַגְּמָרָא שָׁם מ״ז (ע״א). ד כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי שָׁם מ״ח (ע״א). ה שָׁם בַּגְּמָרָא וּכְרָבָא.

בְּאֵר הֵיטֵב

(ג) **בַּשְּׁמִינִי.** ט״ז (סק״ב) הֶעֱלָה דְּאִם נִפְסַל בַּשְּׁמִינִי יֵשׁ לְהָקֵל עַיֵּן שָׁם:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

[ב] **בַּשְּׁמִינִי.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) שֶׁכָּתַב דִּבְנִפְסַל בַּשְּׁמִינִי יֵשׁ לְהָקֵל, וַאֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן יֵשׁ לְהָקֵל בְּעֵת הַצֹּרֶךְ, וְאִם נִפְסַל קֹדֶם שֶׁנַּעֲשָׂה מִצְוָתוֹ בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן אוֹ אֲפִלּוּ לֹא נִפְסַל וְיֵשׁ לוֹ אַחֵר, סִיֵּם הַבַּ״ח (ס״א) דִּלְמַעֲשֶׂה צָרִיךְ עִיּוּן, וּבִשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י סק״ג) פָּסַק בִּסְתָם דְּמֻתָּר וְדַעַת הַטַּ״ז (ס״ק א־ב) נִרְאֶה דְּאָסוּר, וְנִרְאֶה לְהָקֵל עַל כָּל פָּנִים בְּנִפְסַל עַיֵּן שָׁם: [בשו״ע] **וְיֵשׁ אוֹסְרִים כּוּ׳.** וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) שֶׁלְּעֵת הַצֹּרֶךְ יֵשׁ לְהָקֵל כְּדַעַת רַבֵּנוּ יְרֻחָם (נתיב ח ח״ג) וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר אֲמַרְכָּל כּוּ׳, וּבְהַגָּהוֹת מִנְהָגִים (הל׳ שמיני עצרת אות ט) כָּתְבוּ נָהֲגוּ לְהוֹצִיא עֹקֶץ הָאֶתְרוֹג בַּשְּׁבִיעִי וְתוּ לֹא שַׁיָּךְ הֲכָנָה: [בשו״ע] **הִפְרִישׁ שִׁבְעָה אֶתְרוֹגִים כּוּ׳.** וְעַיֵּן בְּטַ״ז (סק״א) מַה שֶּׁכָּתַב עַל דִּבְרֵי הַגָּהוֹת אֶשְׁרֵי״ (ביצה פ״ד סי׳ ג), וְעַיֵּן בְּסֵפֶר [דִּבְרֵי] רַב מְשֻׁלָּם מִלִּקּוּטֵי הֶחָכָם צְבִי זַ״ל סוֹף סִימָן א׳ שֶׁכָּתַב שֶׁטָּעוּת סוֹפֵר הוּא בְּהַגָּהוֹת אֶשְׁרֵי״ וְנִתְחַלְּפָה הַב׳ בְּד׳ וְהַךְ וְלֹא אַגְדָּה צָרִיךְ לוֹמַר וְלֹא אַגְבָּהּ כּוּ׳:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הִפְרִישׁוֹ לְיוֹם אֶחָד, (א) אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא לְיוֹם אֶחָד בִּלְבַד עַד הַלַּיְלָה: (ד) **אַף בַּשְּׁמִינִי.** דְּהוּא סְפֵק שְׁבִיעִי. וְהִנֵּה הַטַּ״ז (סק״ב) הֶעֱלָה דְּאִם נִפְסַל יֵשׁ לְהָקֵל בַּשְּׁמִינִי, אֲבָל בְּקָרְבַּן נְתַנְאֵל (פ״ד סי׳ ה אות ד) חוֹלֵק עָלָיו, וְכֵן כָּתַב בְּחִדּוּשֵׁי הָרִיטְבָּ״א (מו: ד״ה אמר רב זירא אתרוג) לְהַחְמִיר: (ה) **וַאֲפִלּוּ חָל לִהְיוֹת וְכוּ׳.** וְלֹא אָסְרִינַן לֵהּ מִטַּעַם הֲכָנָה, כֵּיוָן שֶׁכְּבָר (ג) הָיָה בָּעוֹלָם וְלֹא נַעֲשָׂה בּוֹ מַעֲשֶׂה: (ו) **וְיֵשׁ אוֹסְרִים.** סְבִירָא לְהוּ דְּגַם בָּזֶה שַׁיָּךְ הֲכָנָה כֵּיוָן שֶׁהָיָה אָסוּר בְּיוֹמוֹ, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) שֶׁכָּתַב דִּלְעֵת הַצֹּרֶךְ יֵשׁ לְהָקֵל, שֶׁרֹב פּוֹסְקִים הִתִּירוּ: ב (ז) **לְמָחָר.** לָאו דַּוְקָא וְהוּא הַדִּין בַּלַּיְלָה מֻתָּר, וּבְשִׁיטַת ריב״ב (כב: ד״ה ורב אסי) מִסְתַּפֵּק אֵיךְ דִּינוֹ לְעִנְיַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת:

בֵּאוּר הֲלָכָה

אֶשְׁרֵי״ (ביצה פ״ד סי׳ ג), עַבְדֵהּ לְהוֹשַׁעְנָא וְלֹא אַגְדֵהּ לְמִפַּק בֵּהּ שָׁרִי בַּהֲנָאָה דְּהַזְמָנָה לָאו מִלְּתָא הִיא, דְּשָׁם כָּל זְמַן שֶׁלֹּא עָבִיד הַמַּעֲשֶׂה שֶׁיֵּשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת לֹא אַקְצֵי דַּעְתֵּהּ מִנֵּהּ וְכוּ׳. **וְכָתְבוּ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּשָׁגָה בָּזֶה** [הַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״א) וְהַלְּבוּשֵׁי שְׁרָד וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים] דְּטָעוּת סוֹפֵר הוּא בְּהַגָּהוֹת אֶשְׁרֵי״ וְצָרִיךְ לוֹמַר וְלֹא אַגְבְּהֵהּ וְכוּ׳, וְכֵן הוּא לְעֵיל בְּסִימָן תרנ״ג (ס״ב) בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, **וְהָאֱמֶת אִתָּם** דְּכֵן הוּא בְּאוֹר זָרוּעַ גּוּפָא (ח״ב סי׳ שס) שֶׁמִּמֶּנּוּ מְקוֹר הַדִּין שֶׁל הַגָּהוֹת אֶשְׁרֵי״, **וְאִם כֵּן** יֵשׁ רְאָיָה לְהֶפֶךְ שֶׁאֲפִלּוּ עָשָׂה הָאֲגֻדָּה, **כָּל זְמַן שֶׁלֹּא הִגְבִּיהוֹ לָצֵאת בּוֹ מִקְּרֵי הַזְמָנָה בְּעָלְמָא וּמֻתָּר לְאָכְלוֹ:**

א (א) **לֹא יִסְתֹּר סֻכָּתוֹ.** דְּהָא (א) כָּל הַיּוֹם חוֹבָתוֹ לִישַׁן וּלְשַׁנֵּן שָׁם, וְאִי אִקְּלַע לֵהּ סְעוּדְתָא צָרִיךְ לֶאֱכֹל בְּגַוָּהּ: (ב) **מִן הַמִּנְחָה.** קְטַנָּה [חִדּוּשֵׁי רִיטְבָּ״א (מח. ד״ה סוכה)]: (ג) **וְאִם אֵין לוֹ לְפַנּוֹת וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵין לוֹ מָקוֹם אַחֵר לֶאֱכֹל, וְצָרִיךְ לֶאֱכֹל בְּיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן בַּסֻּכָּה, עַל כָּל פָּנִים צָרִיךְ לִפְחֹת בָּהּ. וְנִרְאֶה דְּהַיְנוּ קֹדֶם שְׁקִיעַת הַחַמָּה, דְּפֶן יִזְדַּמֵּן לוֹ עוֹד לֶאֱכֹל בְּגַוָּהּ: (ד) **אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה.** דְּאַף עַל גַּב דַּאֲוִיר פּוֹסֵל בִּשְׁלֹשָׁה טְפָחִים, מִכָּל מָקוֹם (ג) אֵין הַהֶכֵּר כָּל כָּךְ אִם לֹא כְּשֶׁפּוֹחֵת בַּסְּכָךְ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה שֶׁהוּא שִׁעוּר מָקוֹם חָשׁוּב: (ה) **כְּמוֹסִיף.** אֲבָל מוֹסִיף מַמָּשׁ (ג) לֹא נִקְרָא לַעֲבֹר עָלָיו מִשּׁוּם בַּל תּוֹסִיף כֵּיוָן דְּאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן לְשֵׁם מִצְוָה, דְּשֶׁלֹּא בִּזְמַנּוֹ בָּעֵי כַּוָּנָה לְהוֹסִיף לְכֻלֵּי עָלְמָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן תרנ״א סָעִיף י״ד (ביה״ל ד״ה משום): (ו) **רַק בְּיוֹם שְׁמִינִי.** מִפְּנֵי שֶׁהוּא סָמוּךְ לֶחָג: (ז) **בִּשְׁאָר הַיּוֹם.** אֲפִלּוּ (ד) בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת: (ח) **גָּמַר מִלֶּאֱכֹל בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי.** הַיְנוּ (ה) שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ עוֹד לֶאֱכֹל כְּלָל הַיּוֹם [דְּאִי לָאו הָכִי אִם אִקְּלַע בְּשַׁבָּת צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת (ו) סְעוּדָה שְׁלִישִׁית בַּסֻּכָּה, דְּכָל הַיּוֹם יֵשׁ חִיּוּב סֻכָּה מִשּׁוּם סְפֵקָא דְּיוֹמָא]: (ט) **מוֹרִיד כֵּלָיו וְכוּ׳.** הַיְנוּ (ז) מִן הַמִּנְחָה קְטַנָּה וּלְמַעְלָה [דִּשְׁמִינִי לִבְנֵי חוּץ לָאָרֶץ הוּא כְּמוֹ יוֹם שְׁבִיעִי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל], וְקֹדֶם לָזֶה אֵין נִרְאֶה שֶׁעוֹשֶׂה כֵּן לִכְבוֹד יוֹם טוֹב, וְעַיֵּן בְּסוֹף סִימָן תרס״ז וּבְמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם (סק״ו): (י) **שֶׁאָסוּר לְהַנִּיחַ בָּהּ הַנֵּר.** כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן תרל״ט סָעִיף א׳, עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ח): (יא) **יַנִּיחֶנּוּ בָּהּ.** עַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (מש״ז סק״א) שֶׁמִּסְתַּפֵּק אִם יַנִּיחַ בָּהּ בַּשְּׁמִינִי, אוֹ אוּלַי דַּוְקָא בַּתְּשִׁיעִי, דִּשְׁמִינִי סְפֵק שְׁבִיעִי הוּא לְדִידָן, וְכֵן מְצַדֵּד בְּסֵפֶר מַאֲמַר מָרְדְּכַי שֶׁלֹּא יַכְנִיס בָּהּ נֵר וּקְעָרָה בַּשְּׁמִינִי, דְּאוּלַי יֻצְרַךְ לֶאֱכֹל בָּהּ וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְפָסְלָהּ. אָמְנָם בְּפִסְקֵי הָרֹא״ש (פ״ד סי׳ ז) מָצָאתִי בְּהֶדְיָא בַּשְּׁמִינִי, וְאוּלַי כַּוָּנָתוֹ גַּם כֵּן בְּסוֹף שְׁמִינִי: (יב) **לְהַכִּיר בָּהּ שֶׁהִיא פְּסוּלָה.** הַמְחַבֵּר נָקַט לְשׁוֹן הָרִי״ף בְּסוֹף סֻכָּה (כג.), וְעַיֵּן שָׁם בְּרַ״ן (ד״ה אבל) וּבְרַמְבַּ״ן דְּאֵין הַכַּוָּנָה שֶׁנִּפְסֶלֶת בְּכָךְ אֶלָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁעוֹשֶׂה הֶכֵּר לְפָסְלָהּ שֶׁאֵינוֹ יוֹשֵׁב בָּהּ בְּתוֹרַת סֻכַּת הֶחָג, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תרל״ט בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ו׳ וּבְשַׁעַר הַצִּיּוּן שָׁם (ס״ק יג):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (א) פּוֹסְקִים: (ג) רוֹצֶה לוֹמַר דַּוְקָא בֵּיצָה שֶׁלֹּא הָיָה בָּעוֹלָם וְנַעֲשָׂה בּוֹ מַעֲשֶׂה שֶׁנּוֹלַד בְּשַׁבָּת זֶהוּ מִקְּרֵי הֲכָנָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה בּוֹ מַעֲשֶׂה לֹא בִּידֵי אָדָם וְלֹא בִּידֵי שָׁמַיִם אֶלָּא הַדָּבָר בָּא מִמֵּילָא עַל יְדֵי הַזְּמַן לֹא מִקְּרֵי הֲכָנָה:

א (א) רַשִׁ״י (מח. ד״ה לא): (ג) **וּבְחִדּוּשֵׁי הָרִיטְבָּ״א** (מח. ד״ה והוינן בה) **תֵּרֵץ דִּלְהָכִי נָקַט אַרְבָּעָה טְפָחִים, לוֹמַר אַף כְּשֶׁאֵין נִפְסֶלֶת בַּאֲוִיר, כְּגוֹן שֶׁיֵּשׁ אַרְבַּע דְּפָנוֹת וְנִשְׁאַר עֲדַיִן הֶכְשֵׁר סֻכָּה** כִּבְסִימָן תרל״ב סָעִיף ב׳ בְּהַגָּ״ה, **אֲפִלּוּ הָכִי כָּל שֶׁפָּרַץ בַּסְּכָךְ שִׁעוּר אַרְבָּעָה טְפָחִים מָקוֹם חָשׁוּב הֶכֵּרָא הָוֵי וְלֹא נִרְאֶה כְּמוֹסִיף** עַיֵּן שָׁם: (ג) אַחֲרוֹנִים: (ד) אַחֲרוֹנִים: (ה) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): (ו) מָגֵן אַבְרָהָם לְקַמָּן בְּסִימָן תרס״ח (סק״ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ז) פְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״א). וְעַיֵּן בְּבַ״ח (ס״א) שֶׁרוֹצֶה לְמַעֲשֶׂה לָחֹשׁ לְדַעַת רַשִׁ״י (שם ד״ה הא לן) עַיֵּן שָׁם, וְלֹא הֶעְתַּקְתִּיו מִפְּנֵי שֶׁכָּתַב הַגְּרָ״א דְּכָל הַפּוֹסְקִים פֵּרְשׁוּ הַסֻּגְיָא כְּהָרִי״ף (כג.) וּדְלֹא כְּרַשִׁ״י, וְגַם כַּמָּה אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ דְּכַוָּנַת רַשִׁ״י גַּם כֵּן כְּהָרִי״ף, עַיֵּן בְּקָרְבַּן נְתַנְאֵל (פ״ד סי׳ ז אות כ) וּבְמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ב) עַיֵּן שָׁם:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah